

Sygn. akt. I ACa 400/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny

w składzie:

<i>Przewodniczący</i>	<i>SSA Andrzej Palacz</i>
<i>Sędziowie:</i>	<i>SA Grażyna Demko</i> <i>SA Dariusz Mazurek (spraw.)</i>
<i>Protokolant:</i>	<i>st.sekr.sądowy Cecylia Solecka</i>

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2012 r. na rozprawie

sprawy z powództwa ***K. R., A. R. (1) i A. R. (2)***

przeciwko ***(...) S.A. w S.***

o zapłatę

na skutek apelacji powoda A. R. (1) i pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 14 września 2010 r., sygn. akt I C 768/08

Uchyla zaskarżony wyrok w pkt. I, w części zasądzającej na rzecz powódki A. R. (2) kwotę przewyższającą 45.000 zł (czterdzieści pięć tysięcy) z odsetkami ustawowymi od dnia 18 lutego 2009 r oraz w pkt. III, IV, V, VII, VIII za wyjątkiem rozstrzygnięcia dotyczącego K. R., IX oraz X za wyjątkiem rozstrzygnięcia dotyczącego powódek K. R. i A. R. (2) i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy w Przemyślu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego, apelacyjnego oraz ze skargi kasacyjnej w zakresie nierozstrzygniętym przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 31 lipca 2012 r.

UZASADNIENIE

Powodowie A. R. (2), K. R., A. R. (1) domagali się zasądzenia od pozwanego ***(...) S.A. w S.*** na rzecz:

- powódki A. R. (2) renty w kwocie po 1000 zł miesięcznie płatnej od 1 września 2007r. oraz tytułem odszkodowania kwoty 200 000 zł;

- powódki K. R. renty w kwocie po 200 zł miesięcznie, płatnej od dnia 1 września 2007r. oraz tytułem odszkodowania w kwocie 100 000 zł;

- powoda A. R. (1) renty w kwocie po 200 zł miesięcznie płatnej od dnia 1 września 2007r. oraz tytułem odszkodowania kwoty 100 000 zł, a ponadto tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci zerwania więzi rodzinnej z synem na skutek jego śmierci w wysokości 200 000 zł;

- powodów K. R. i A. R. (1) solidarnie kwoty 20 101,38 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów pogrzebu i pochówku syna.

Od dochodzonych kwot powodowie domagali się zasądzenia od pozwanego odsetek w wysokości ustawowej od dnia wniesienia pozwu.

Ponadto domagali się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz zwrotu poniesionych kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 14 września 2010r. Sąd Okręgowy w Przemyślu zasądził od pozwanego na rzecz:

- powódki A. R. (2) kwotę 100 000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 lutego 2009r. oraz rentę w wysokości 1000 zł miesięcznie płatną począwszy od dnia 1 września 2007r.;

- powódki K. R. kwotę 50 000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 lutego 2009r. oraz rentę w wysokości 200 zł miesięcznie płatną począwszy od dnia 1 września 2007r.;

- powoda A. R. (1) kwotę 50 000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 lutego 2009r. oraz rentę w wysokości 200 zł miesięcznie płatną począwszy od dnia 1 września 2007r.;

- powodów K. R. i A. R. (1) solidarnie kwotę 20 101,38 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 lutego 2009r.

Wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu został zaskarżony apelacją przez powoda A. R. (1), przez pozwanego oraz zażaleniem w przedmiocie kosztów procesu przez powódki K. R. i A. R. (2).

Powód A. R. (1) zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w punkcie VII w części oddalającej powództwo o zadośćuczynienie w kwocie 200 000 zł i w Punkcie X w zakresie oddalającym żądanie powoda o zasądzenie od pozwanego całości kosztów procesu, zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

- naruszenie prawa materialnego art. 23 k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie przez sąd, że szczególna więź rodzinna łącząca rodziców z dzieckiem nie stanowi dobra osobistego podlegającego ochronie na podstawie przepisów kodeksu cywilnego;

- naruszenie art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. poprzez ich nie zastosowanie jako podstawy dla zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia z tytułu krzywdy jakiej doznał powód na skutek śmierci syna.

W konkluzji apelacji powód A. R. (1) domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i poprzez zasądzenie na rzecz powoda dalszej kwoty 200 000 zł z odsetkami od dnia 18 lutego 2009r. oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 9200 zł tytułem kosztów procesu za I instancję oraz kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany (...) S.A. zaskarżając wyrok w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punktach od I do VII i IX do X sentencji zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

- naruszenie przepisów prawa procesowego art. 11 k.p.c. poprzez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, które doprowadziło w konsekwencji do:

a) przyjęcia, że w niniejszej sprawie wystąpił stan związania sądu cywilnego orzeczeniem sądu karnego skazującym pozwanego, pomimo, że skazanym w sprawie karnej była inna osoba niż pozwany;

b) przyjęcie, że w niniejszej sprawie stan związania sądu cywilnego orzeczeniem sądu karnego dotyczy ustalenia nieistnienia wszelkich zabezpieczeń określonych rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002r.

w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy;

- naruszenie prawa materialnego art. 362 k.c. przez jego niezastosowanie polegające na zaniechaniu obowiązku zmniejszenia świadczenia odszkodowawczego nałożonego na pozwanego w sytuacji gdy ustalony przez Sąd stan faktyczny dowodzi o przyczynieniu się zmarłego do powstania szkody;

- naruszenia prawa materialnego art. 446 § 1 k.c. poprzez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuzasadnionym uznaniu, że powodowi należy się zwrot kosztów poniesionych w związku z pogrzebem w wysokości 20 101, 38 zł pomimo, że:

- powód wskazał, że pobrał zasiłek pogrzebowy, którego kwota powinna zmniejszyć roszczenia powodów;

- kwota 13 000 zł uiszczona przez powoda tytułem wykonania nagrobka dla zmarłego jest rażąco wygórowana w stosunku do przeciętnych kosztów nagrobków i nie przystaje do miejscowych zwyczajów;

- naruszenie prawa materialnego art. 446 § 2 k.c. przez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu:

a) w odniesieniu do osób K. R. i A. R. (1), że ich potrzeby i możliwości majątkowe i możliwości zarobkowe pozwanego uzasadniają przyznanie rent w zasądzonej wysokości;

b) w odniesieniu do powódki A. R. (2), że należy ona jako małżonka zmarłego do grona osób względem których zmarłego obciążał ustawowy obowiązek alimentacyjny;

c) w odniesieniu do powódki A. R. (2), że zasadne jest przyznanie jej renty pomimo podjęcia przez nią pracy zarobkowej i osiągnięcie dochodów wyższych niż pomoc ze strony męża;

d) renty zasądzone na rzecz powodów nie powinny zostać określone na czas określony poprzez podanie końcowej daty ich płatności;

- naruszenie prawa materialnego art. 446 § 3 k.c. przez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie poprzez przyjęcie w odniesieniu do A. R. (2), że śmierć jej męża skutkowałą pogorszeniem jej sytuacji życiowej w znacznym stopniu;

- naruszenie przepisów postępowania art. 227 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 i 286 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wniosku dowodowego pozwanego o powołanie innego biegłego lub powołanie instytutu naukowo badawczego w celu wydania opinii na temat spełnienia przez wózek widłowy wymogów bezpieczeństwa określonych rozporządzeniem Ministra Gospodarki a także prędkości wózka w momencie wypadku w sytuacji gdy wydana w sprawie opinia jest nierzetelna sprzeczna z istniejącymi poglądami naukowymi w szczególności naukowców z Politechniki (...) oraz poprzez nie ustalenie zakresu przyczynienia się poszkodowanego do szkody;

- naruszenie art. 217 § 1 i 2 k.p.c. poprzez nie uwzględnienie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego oraz dowodu z informacji ZUS o terminie uzyskania świadczenia emerytalnego przez powódkę oraz wysokości zarobków powódki w okresie jej życia zawodowego stanowiących podstawę wyliczenia jej przyszłej emerytury w sytuacji gdy okoliczności sporne nie zostały wyjaśnione a dowody powołane zostały przez pełnomocnika pozwanego bez zbędnej zwłoki;

- naruszenie przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego z pominięciem jego istotnej części i naruszeniem zasad logicznego rozumowania;

- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez odniesienie się do całości zgromadzonego materiału dowodowego;

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie po rozpoznaniu apelacji pozwanego i powoda A. R. (1) oraz zażaleń powódek A. i K. R. wyrokiem z dnia 2 czerwca 2011r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- zasądził od pozwanego na rzecz powódki A. R. (2) kwotę 45 000 zł w miejsce kwoty 100 000 zł;
- zasądził od pozwanego na rzecz powódki K. R. kwotę 27 000 zł w miejsce kwoty 50 000 zł;
- zasądził od pozwanego na rzecz powoda A. R. (1) kwotę 117 000 zł w miejsce kwoty 50 000 zł;
- zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów K. R. i A. R. (1) kwotę 18 091,24 zł;

Oddalił dalej idące żądania pozwu i orzekło kosztach procesu i obowiązku poniesienia opłat i wydatków sądowych;

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyli skargą kasacyjną powodowie A. R. (1) i A. R. (2) oraz pozwany (...) S.A. w S..

W wyniku przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 29 czerwca 2012r.:

- uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I w podpunktach 3, 4, 5, 6 oraz 7 w części dotyczącej powoda A. R. (1) punkcie II oddalającym apelację, punktach III i IV i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego;
- odrzucił skargę kasacyjną strony pozwanej w części dotyczącej rozstrzygnięć zawartych w punkcie I podpunkt 1 i 2;

W uzasadnieniu wyroku wskazał na niedopuszczalność skargi kasacyjnej strony pozwanej w części zaskarżającej wyrok w punkcie I podpunkt 1 i 2 ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, która jest niższa od minimalnego progu określającego dopuszczalność skargi kasacyjnej.

Natomiast wskazał na zasadność skargi kasacyjnej pozwanego co do podniesionego zarzuty naruszenia przepisu art. 11 k.p.c. na skutek jego błędnej wykładni i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Sąd Najwyższy nie podzielił oceny prawnej Sądu I instancji i Sądu odwoławczego co do tego, że wyrok w sprawie karnej, skazujący dyrektora oddziału pozwanej spółki, w sposób wiążący przesądził o przypisaniu stronie pozwanej odpowiedzialności za skutki zdarzenia w którym śmierć poniósł poszkodowany. Wskazał, że nie można zgodzić się z poglądem Sądów orzekających w sprawie, że z uwagi na treść wyroku karnego pozwany nie mógł ekskulpować się z odpowiedzialności za skutki wynikające ze zdarzenia, w szczególności udowodnić, że szkoda nastąpiła z wyłącznej winy poszkodowanego. Bowiem oskarżonym w sprawie nie była pozwana spółka, ale dyrektor oddziału, a więc osoba nie będąca nawet piastunem organu pozwanej spółki. W konsekwencji do pozwanej spółki nie będzie miał zastosowanie art. 11 zdanie drugie k.p.c.. Powyższa ocena według Sądu Najwyższego przesądza o tym, że pozwana może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną, z wyjątkiem jedynie tych, które stanowią przedmiot wiążących dla sądu cywilnego ustaleń wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa, co należy rozumieć w ten sposób, że zdanie drugie art. 11 k.p.c. wyraża tylko to, że osoba ponosząca odpowiedzialność cywilną za cudze czyny może, bez podważania ustaleń co do popełnienia przestępstwa zawartych w prawomocnym wyroku skazującym, bronić się wszelkimi zarzutami przysługującymi jej z mocy przepisów prawa cywilnego.

Sąd Najwyższy wskazał też na konieczność przy ponownym rozpoznaniu sprawy na stanowcze wskazanie przepisu materialno prawnego mającego stanowić podstawę prawną odpowiedzialności cywilnej strony pozwanej.

Wskazał też, na zasadność zarzutu skargi kasacyjnej pozwanej naruszenia przez Sąd odwoławczy przepisu art. 328 § 2 k.p.c. w postaci wystąpienia sprzeczności w uzasadnieniu wyroku w kwestii oceny adekwatności i przyczyny sprawczej wyrządzenia szkody, w stopniu mogącym mieć wpływ na wynik sprawy.

Oceniając trafności zarzutu zawartego w skardze kasacyjnej pozwanej niewłaściwego zastosowania art. 435 k.c. Sąd Najwyższy wskazał, że ostateczne przesądzenie tej kwestii uzależnione jest od uprzedniego, stanowczego

wskazania w uzasadnieniu wyroku, czy Sąd Apelacyjny zastosował jako podstawę materialnoprawną rozstrzygnięcia art. 435 czy też 416 k.c. Wskazał, że bez względu na przyjętą przez Sąd zasadę odpowiedzialności pozwany nie jest pozbawiony możliwości wykazywania okoliczności ograniczających czy zwalniających go z odpowiedzialności cywilnej, z wyłączeniem jedynie tych okoliczności które są przedmiotem wiążących ustaleń co do popełnienia przestępstwa zawartych w prawomocnym wyroku wydanym w postępowaniu karnym. Wskazał też na przedwczesność zarzutów naruszenia art. 362 oraz 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. i 446 § 2 i 3 k.c. oraz art. 32 Konstytucji R.P. Sąd Najwyższy ocenił, że dopiero po przesądzeniu zasady odpowiedzialności pozwanego będzie zachodziła potrzeba oceny przyczynienia się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody, a także ocena właściwej materialnoprawnej podstawy dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie po ponownym rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji wniesionych przez powoda A. R. (1) oraz przez stronę pozwaną zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny zauważa, że sprawa która jest przedmiotem rozpoznania jest sprawą z zakresu prawa pracy w rozumieniu art. 459 k.p.c. jako dotycząca roszczeń osób poszkodowanych w wyniku śmierci pracownika na skutek wypadku przy pracy.

Rozstrzygając ponownie sprawę w postępowaniu apelacyjnym należało mieć na uwadze, że na skutek rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego zawartego w punkcie II sentencji doszło do uprawomocnienia się rozstrzygnięć Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zawartych w wyroku z dnia 2 czerwca 2011r. sygnatura akt I ACa 469/10 w punkcie I ustęp 1 i 2 sentencji tego wyroku. Wskazane rozstrzygnięcia jako prawomocne niezależnie od wyników toczącego się postępowania muszą pozostać poza kognicją sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2010r. sygnatura akt II UK 107/10 LEX nr 737387). Orzeczenie rozstrzygające sprawę co do istoty na skutek uzyskanej prawomocności posiada moc wiążącą jak każde orzeczenie nie merytoryczne, ale ponadto jest wyposażone w powagę rzeczy osądzonej. Powaga rzeczy osądzonej wyraża się także w państwowoprawnych skutkach orzeczenia, powoduje mianowicie stan pewności i bezsporności prawnej w stosunku do przedmiotu sporu, określanym mianem działania ustalającego prawo. Sąd Apelacyjny podzielając pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 października 2008r. w sprawie sygnatura akt III CSK 143/08 co do tego, że: „Współuczestnictwo powodów dochodzących od pozwanego odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w następstwie śmierci męża i ojca jest współuczestnictwem formalnym (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.). ocenił, że zbędne było rozważanie przez Sąd Apelacyjny możliwości zastosowania w niniejszej sprawie art. 363 § 3 k.p.c., który to przepis odnosi się do współuczestnictwa materialnego.

Przystępując do rozważań dotyczących zarzutów zawartych w apelacji powoda A. R. (1) i pozwanego Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że przepis art. 398^{2#} obliguje Sąd II instancji do zastosowania się do wykładni prawa dokonanej przez Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie, zawartej w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 czerwca 2012r. sygnatura akt I CSK 545/11.

Skutkiem tego przy ponownym rozpoznaniu sprawy sądy obu instancji są związane w zakresie dokonanej przez Sąd Najwyższy oceny co do tego, że zdanie drugie art. 11 k.p.c. wyraża tylko to, że osoba ponosząca odpowiedzialność cywilną za cudze czyny może, bez ustalania ustaleń co do popełnienia przestępstwa zawartych w prawomocnym wyroku skazującym bronić się wszelkimi zarzutami przysługującymi jej z mocy przepisów prawa cywilnego. Tym samym Sąd Najwyższy nie podzielił oceny prawnej Sądu I instancji i Sądu odwoławczego co do tego, że wyrok w sprawie karnej, skazujący dyrektora oddziału pozwanej spółki, w sposób wiążący przesądził o przypisaniu stronie pozwanej odpowiedzialności za skutki zdarzenia w którym śmierć poniósł poszkodowany. Wskazał, że nie można zgodzić się z poglądem Sądów orzekających w sprawie, że z uwagi na treść wyroku karnego pozwany nie mógł ekskulpować się z odpowiedzialności za skutki wynikające ze zdarzenia, w szczególności udowodnić, że szkoda nastąpiła z wyłącznej winy poszkodowanego. Konsekwencją błędnej oceny przez Sąd I instancji, że wobec związania treścią wyroku karnego pozwany nie może ekskulpować się z odpowiedzialności wobec powodów jak też nie może

podnosić okoliczności mających wpływ na ograniczenie odpowiedzialności pozwanego, doszło do nierozpoznania istoty sprawy w omawianym zakresie.

W wyroku z dnia 2 czerwca 2011r. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na okoliczność, że przy rozpoznawaniu sprawy uszło uwadze Sądowi I instancji, że odpowiedzialność pozwanego powinna opierać się o przepis art. 435 § 1 k.c., a nie jak przyjął Sąd Okręgowy na podstawie art. 416 k.c.

Sąd Apelacyjny w składzie ponownie rozpoznającym apelacje stron podziela to stanowisko i wyraża stanowcze przekonanie, że biorąc pod uwagę wskazane niżej okoliczności faktyczne sprawy, należało przyjąć art. 435 § 1 k.c. jako podstawę odpowiedzialności cywilnej pozwanego. Jak wynika z przeprowadzonych dowodów oddział pozwanej spółki znajdujący się w J. stanowi zorganizowane przedsiębiorstwo, funkcjonowanie którego uzależnione jest w znacznej części od wykorzystania sił przyrody przetwarzanych przy użyciu wielu urządzeń napędzanych energią elektryczną, gazem, materiałami ropopochodnymi. Zdarzenie które miało miejsce w dniu 1 września 2007r. pozostaje w funkcjonalnym związku z działalnością przedsiębiorstwa. Miało miejsce na jego terenie, z udziałem pracownika przedsiębiorstwa, a istotną rolę w przebiegu zdarzenia odegrało wykorzystanie przez pracownika sprzętu mechanicznego przedsiębiorstwa wykorzystywanego standartowo do realizowania zadań pracowniczych przez poszkodowanego. Związek przyczynowy pomiędzy ruchem przedsiębiorstwa a szkodą występuje na gruncie art. 435 § 1 k.c. wtedy, gdy uszczerbek nastąpił w wyniku zdarzenia funkcjonalnie powiązanego z działalnością przedsiębiorstwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2011r. w sprawie sygn. akt II PK 233/10 LEX nr 898416, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2010r. sygn. akt II PZP 4/10 LEX nr 602259, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2004r. sygn. akt II CK 397/02). Przytoczona argumentacja przemawia za oceną potwierdzającą trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego o zastosowaniu art. 435 §1 k.c. jako podstawy odpowiedzialności. Ponieważ jednak tej zastrzeżonej, bo opierającej się o zasadę ryzyka odpowiedzialności nie można domniemywać (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2009r. sygn. akt V CSK 352/08 LEX nr 515424) ciężar dowodu tego faktu spoczywa zgodnie z ogólnymi zasadami (art. 6 k.c.) na poszkodowanych, którzy z faktu tego wywodzą skutki prawne. Należy jednak przypomnieć, że przy rozpoznaniu sprawy Sąd jest związany okolicznościami faktycznymi wskazanymi na uzasadnienie żądania a nie wskazaną podstawą prawną, natomiast jest zobowiązany do subsumcji tych okoliczności do właściwej podstawy prawnej, którą powinien wskazać w oparciu o samodzielną ocenę.

W omówionej sytuacji procesowej jaka zaistniała na skutek ponownego rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym, wobec stwierdzenia przez Sąd Apelacyjny nierozpoznania przez Sąd I instancji istoty sprawy (na skutek błędnego zastosowania art. 11 k.p.c.) zachodziła konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy przez właściwy dla spraw z zakresu prawa pracy Sąd Pracy, we właściwym trybie wynikającym z art. 459 i nast. k.p.c. zachodzić będzie konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego przede wszystkim o wnioskowane przez pozwanego dowody wskazujące na wyłączenie lub ograniczenie odpowiedzialności pozwanego. Na tę okoliczność pozwany wnioskował dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa pracy, który jako specjalista w tym zakresie winien wypowiedzieć się co do przyczyn zaistnienia wypadku z uwzględnieniem sposobu zachowania się samego bezpośrednio poszkodowanego wypadkiem, odnosząc sposób postępowania poszkodowanego do obowiązujących norm i przepisów z zakresu bezpieczeństwa pracy. Wydana w sprawie opinia pochodziła od biegłego z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Tymczasem z okoliczności sprawy nie wynika aby zdarzenie miało miejsce na drodze publicznej oraz aby było związane z ruchem pojazdu mechanicznego w rozumieniu ustawy Prawo o ruchu drogowym. Nie jest też wiadome czy biegły który wydał opinię posiada wiadomości z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Niniejsze orzeczenie nie przesądza o ostatecznym wyniku sprawy i zasadności żądań powodów (poza zakresem który został już prawomocnie rozstrzygnięty), bowiem ocena żądań powodów możliwa będzie dopiero po uzupełnieniu postępowania dowodowego, poczynienia nowych ustaleń faktycznych i dokonania oceny żądania powodów i zarzutów pozwanego na właściwie zastosowanej podstawie prawnej.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.